

ZGODBE O DELOVNEM ČASU

malo iz zgodovine

- **Novela Obrtnega reda leta 1885** je med drugim omejila tudi delovni čas in **določila 11-urni delovni dan, prepovedano je bilo delo ob nedeljah in praznikih**, za mladoletnike in ženske pa tudi nočno delo. **To je bila prva omejitev delovnega časa na slovenskem ozemlju.**
- **Osemurni delavnik je bil na našem ozemlju uveden konec leta 1918** oziroma v začetku leta 1919: z novelo celotne Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 30. 12. 1918, ki je začela veljati 15. 1. 1919, **kar lahko štejemo za dan uvedbe 8-urnega delovnika v Sloveniji.** Osem urni delovnik je bil torej v Sloveniji uveden že pred prvo konvencijo Mednarodne organizacije dela (MOD), ki je določila ta mednarodni standard.

malo iz zgodovine

- Leta 1919 je bila sprejeta Konvencija MOD št. 1, ki je kot prvi mednarodni zavezujoč dokument določil standard 8-urnega delovnika in 48-urnega delovnega tedna (kar je bilo zlasti pomembno za razviti industrijski svet); ta konvencija je v veljavo stopila 13. 6. 1921.
- Leta 1935 je bila sprejeta Konvencija MOD št. 47, ki je določala kot cilj 40-urni delavnik.

malo iz zgodovine

- Do 70-ih let 19. stoletja je šel razvoj zlasti v smeri postopnega skrajševanja delovnega časa, sprva neposredno, nato pa zlasti posredno, s podaljševanjem letnega dopusta in drugih odsotnosti z dela.
- Od 70-ih in zlasti od 80-ih let 20. stoletja dalje pa so se razvijale zlasti zahteve po uveljavljanju večje prožnosti v urejanju delovnega časa.

definicija delovnega časa ZDR-1 142. člen

- (1) Delovni čas je **efektivni delovni čas** in **čas odmora** po 154. členu tega zakona ter **čas upravičenih odsotnosti z dela** v skladu z zakonom in kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom.
- (2) Efektivni delovni čas je **vsak čas**, v katerem delavec **dela, kar pomeni, da je na razpolago delodajalcu in izpolnjuje svoje delovne obveznosti iz pogodbe o zaposlitvi.**

polni delovni čas
ZDR-1 143. člen

- (1) Polni delovni čas ne sme biti daljši od 40 ur na teden.
- (2) Z zakonom oziroma kolektivno pogodbo se lahko določi kot polni delovni čas delovni čas, ki je krajši od 40 ur na teden, vendar ne manj kot 36 ur na teden.

sestavine pogodbe o zaposlitvi

ZDR-1 31. člen

- (1) Pogodba o zaposlitvi mora vsebovati:
- **določilo o dnevnem ali tedenskem delovnem času in razporeditvi delovnega časa,**
- *" Tedenski delovni čas delavca znaša XX ur. Tedenski delovni čas je*
- *razporejen na XX delovnih dni.*
- *Delodajalec odloča o:*
- *razporeditvi dnevnega in tedenskega delovnega časa,*
- *odreditvi neenakomerno razporejenega ali začasno prerazporejenega delovnega časa,*
- *nočnem delu,*
- *delu preko polnega delovnega časa,*
- *izmenskem delu,*
- *deljenem delovnem času in o*
- *ostalih vprašanjih, povezanih z delovnim časom."*

razporejanje delovnega časa

ZDR-1 148. člen

- (1) Razporeditev in pogoji za začasno prerazporeditev delovnega časa se določijo s pogodbo o zaposlitvi v skladu z zakonom in kolektivno pogodbo.
- (2) Pred začetkom koledarskega oziroma poslovnega leta delodajalec določi **letni raspored delovnega časa** in o tem **pisno** obvesti delavce na pri delodajalcu običajen način in sindikate pri delodajalcu.

razporejanje delovnega časa

ZDR-1 148. člen

- (4) Delodajalec mora pisno obvestiti delavce o začasni prerazporeditvi delovnega časa najmanj **en dan pred razporeditvijo** delovnega časa na pri delodajalcu običajen način.
- (5) Pri enakomerni razporeditvi polni delovni čas ne sme biti razporejen na manj kot **štiri dni v tednu**.
- (6) Zaradi **narave ali organizacije dela ali potreb uporabnikov** je delovni čas lahko neenakomerno razporejen. Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa delovni čas **ne sme trajati več kot 56 ur na teden**.
- (7) Pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v **obdobju, ki ne sme biti daljše od šest mesecev**.

poročilo o delu inšpektorata RS za delo za leto 2015

- V letu 2015 so inšpektorji ugotovili 1108 kršitev s področja delovnega časa ter odmorov in počitkov. Kršitve, ki so se nanašale samo na delovni čas, so ugotovili v 722 primerih.

poročilo o delu inšpektorata RS za delo za leto 2015

- Največ ugotovljenih kršitev glede delovnega časa predstavljajo kršitve v zvezi z razporejanjem delovnega časa:
- delodajalci niso upoštevali, da se razporeditev in pogoji za začasno razporeditev delovnega časa **določijo s pogodbo** o zaposlitvi in v skladu z zakonom in kolektivno pogodbo ter
- da morajo delodajalci pred začetkom koledarskega oziroma poslovnega leta določiti **letni raspored delovnega časa** in o tem pisno obvestiti delavce in sindikate na pri delodajalcu običajen način,
- delodajalci niso upoštevali, da delovni čas pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi polnega delovnega časa ne sme trajati več kot **56 ur na teden**, pogosto so ugotovili tudi kršitev določb ZDR-1 o nadurnem delu.

poročilo o delu inšpektorata RS za delo za leto 2015

- kršitvami **Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV)**. Inšpektorji so v letu 2015 ugotovili **1797 kršitev** omenjenega zakona. Največ kršitev so ugotovili glede vodenja evidenc o izrabi delovnega časa (494 kršitev) in glede splošne obveznosti vodenja evidenc po 12. členu ZEPDSV (400 kršitev).

poročilo o delu inšpektorata RS za delo za leto 2015

- Inšpektorji opozarjajo, da je kršitve delovnega časa ter zagotavljanja odmorov in počitkov **zelo težko ugotavljati in dokazovati**, saj delodajalci **ne vodijo ali ne vodijo pravilno evidence** o izrabi delovnega časa. Zaradi nedoslednosti ZEPDSV, ki določa, da morajo delodajalci voditi le skupno število opravljenih delovnih ur, ne pa tudi navesti točnih prihodov na delo in odhodov z dela za delavce, je v nadzoru samo iz evidenc o izrabi delovnega časa zelo težko ugotoviti, ali je delavec delo opravljal v dopoldanskem, popoldanskem ali nočnem delovnem času. Posledično pa je težavno ugotavljati in dokazati tudi obstoj kršitev v zvezi z zagotavljanjem ustreznih počitkov delavcem.

simptomi sindroma izgorevanja

- **UTRUJENOST**
- **STRES**
- **GLAVOBOLI**
- **RAZDRAŽLJIVOST**
- **NAGNJENOST K NESREČAM**
- **NESPEČNOST / VEČ SPANJA KOT OBIČAJNO**
- **VISOK KRVNI PRITISK**
- **PROBLEMI Z ŽELODCEM IN ČREVESJEM**
- **ALERGIJE**
- **TEŽAVE Z DIHANJEM**